

Diarienummer:
IMY-2024-4396

Ert diarienummer:
Ju2024/00351

Datum:
2024-06-20

Yttrande över En effektivare kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för utsatta personer (SOU 2024:13)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY lämnar följande synpunkter.

Synpunkter på vissa delar av betänkandet

Särskilt utvidgade kontaktförbud som en förstahandsåtgärd (avsnitt 8.3.6)

IMY anser att utredningens förslag om att i vissa fall kunna använda särskilt utvidgade kontaktförbud som en förstahandsåtgärd är mycket långtgående. Förslaget motiveras med att höga kvalifikationskrav ska ställas och att utredningen bedömer att risken för att skyddspersonen kommer att utsättas för allvarliga brott i vissa situationer är så stark att det måste anses godtagbart att förbudspersonen får tåla de inskränkningar i rörelsefriheten som förslaget innebär. Så som utredningen konstaterat har ett liknande förslag lämnats i ett tidigare lagstiftningsärende från 2003 och i det ifrågasatte Lagrådet bl.a. om förslaget var förenligt med Europakonventionen.¹ Det nu aktuella förslaget ställer visserligen höga kvalifikationskrav, högre än de som ställdes 2003, och IMY ifrågasätter inte utredningens bedömning av att det kan finnas situationer där det finns behov av den föreslagna möjligheten. IMY anser dock att förslaget är så pass ingripande att det måste föregås av en noggrann analys av dess inverkan på den enskildes personliga integritet samt dess förenlighet med dataskyddslagstiftningen och grundläggande fri- och rättigheter. IMY anser inte att det resonemang som utredningen har fört är tillräckligt djupgående. IMY anser därför att det inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet behöver göras en mer noggrann analys där bl.a. förhållandet att särskilt utvidgade kontaktförbud som huvudregel ska förenas med elektronisk övervakning bör beaktas.

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

Åklagaren ska underrättas i samband med verkställigheten av fängelsestraff och slutna ungdomsvård upphör (avsnitt 8.5.4)

Förslaget innefattar bl.a. en underrättelseskyldighet för Kriminalvården och Statens institutionsstyrelse (SiS) i vissa fall och att myndigheterna till åklagaren eller polisen, på begäran i samband med nämnda underrättelse, ska vara skyldig att lämna uppgifter

¹ Prop. 2002/03:70 s 99.

som kan antas ha betydelse för beslut om kontaktförbud. IMY bedömer att förslaget, särskilt i den del som avser att Kriminalvården och SiS i vissa fall ska vara skyldiga att lämna ut uppgifter till åklagare och polis, kan påverka den personliga integriteten samt medföra en ökad personuppgiftsbehandling. IMY kan därtill konstatera att information som ska lämnas från SiS kan komma att innefatta personuppgifter om personer under 18 år, dvs. barn, vilka är särskilt skyddsvärda. Det kan inte heller uteslutas att det kan bli fråga om behandling av känsliga personuppgifter, t.ex. uppgifter om hälsa. Vissa aspekter kopplade till den personliga integriteten har lyfts i betänkandet, så som frågan om sekretess och att åklagaren eller polisen bör specificera vilken typ av uppgifter som begärs utlämnade. Den intagnes integritet nämns i kontexten att det är viktigt att dennes vård och behandling som bedrivs under verkställigheten faller väl ut, men utredningen lämnar till Åklagarmyndigheten att ta den aspekten i beaktan när myndighetens rutiner kring informationsinhämtningen ska utarbetas. I övrigt berörs inte frågor hänförliga till personlig integritet i betänkandet och utredningen har t.ex. inte kartlagt vilka konsekvenser för den personliga integriteten som de föreslagna åtgärderna kan få eller övervägt hur skyddet av personuppgifterna ska säkerställas. Det har inte heller uppmärksammats att förslaget medför en ökad personuppgiftsbehandling. IMY ifrågasätter inte behovet av de föreslagna åtgärderna, men eftersom det inte har gjorts en noggrann kartläggning och integritetsanalys kan IMY inte bedöma förslaget. Mot denna bakgrund anser IMY att det inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet behöver göras en noggrann integritetsanalys. Som stöd i det arbetet kan IMY:s vägledning för integritetsanalys i lagstiftningsarbete användas.²

Underrättelseskyldighet till socialnämnden ska utvidgas (avsnitt 8.6.2)

Förslaget om att socialnämnden alltid ska underrättas när ett beslut om kontaktförbud meddelas innebär en inte obetydlig utvidgning av underrättelseskyldigheten till socialnämnden enligt 4 a § förordningen (1988:691) om kontaktförbud. Förslaget innebär inte bara att underrättelser kommer att ske vid fler tillfällen utan också att de kommer att nå fler mottagare, dvs. fler socialnämnder, jämfört med idag. IMY bedömer att förslaget kommer att leda till en ökad personuppgiftsbehandling. IMY ifrågasätter inte att det kan finnas ett visst behov av den åtgärd som föreslås men konstaterar att utredningen inte har gjort en integritetsanalys eller, i likhet med förslaget i avsnitt 8.5.4, har uppmärksammat att förslaget innebär en ökad personuppgiftsbehandling. Av den anledningen kan IMY inte göra en bedömning. IMY anser därför att det inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet behöver göras en noggrann integritetsanalys även avseende detta förslag.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Jonas Agnvall efter föredragning av juristen Mika Kortzon.

Jonas Agnvall, 2024-06-20 (Det här är en elektronisk signatur)

² IMY:s Vägledning för integritetsanalys i lagstiftningsarbete, diarienummer: IMY-2022-10835, <https://www.imy.se/globalassets/dokument/rapporter/vagledning-for-integritetsanalys.pdf>.